

**Z MONITORINGU STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA EŁKU NA
LATA 2019-2023**

**OPRACOWAŁ:
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W
EŁKU**

EŁK 2024

Spis treści

Spis treści	2
Wykaz najważniejszych zwrotów i skrótów	3
Wprowadzenie.....	4
1. Przebieg i uwarunkowania procesu monitorowania Strategii	5
2. Wpływ uwarunkowań zewnętrznych na aktualność założeń Strategii.....	7
3. Charakterystyka sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta	10
4. Wizja, misja i priorytety Strategii	16
5. Cele, wskaźniki i kierunki realizacji działań.....	18
6. Wnioski i rekomendacje	38

Wykaz najważniejszych zwrotów i skrótów

ECRS STAJNIA	Ełckie Centrum Rewitalizacji Społecznej STAJNIA
GUS	Główny Urząd Statystyczny
KPP	Komenda Powiatowa Policji w Ełku
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Ełku
Strategia	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2019-2023
UM	Urząd Miasta Ełku
Zespół	Zespół ds. opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2019-2023

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2019-2023 została przyjęta w dniu 27 lutego 2019 roku uchwałą Nr IV.40.2019 Rady Miasta Elku. Dokument ten stanowi jedno z głównych narzędzi długoterminowego programowania i wdrażania gminnej polityki społecznej, której zakres zdecydowanie wykracza poza zadania pomocy społecznej. Strategia podchodzi do problemów społecznych bardzo szeroko, integrując zasoby i kompetencje samorządu gminy oraz lokalnych partnerów obejmujące nie tylko sferę pomocy społecznej, ale również rynku pracy, oświaty, kultury i sportu, profilaktyki w zakresie zdrowia i uzależnień oraz bezpieczeństwa publicznego.

Zgodnie z art. 110 ust. 4 *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* koordynacja Strategii jest zadaniem ośrodka pomocy społecznej, w tym przypadku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku, który współpracuje w tym zakresie z Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Miasta Elku. Do zadań koordynatora należy w szczególności uzgadnianie

z podmiotami współpracującymi listy potrzeb i zadań realizacyjnych, uszczegóławianie założeń Strategii w postaci rocznych lub kilkuletnich programów wynikających z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw, a także regularny monitoring oraz ewaluacja Strategii.

Realizacja zaplanowanych w Strategii kierunków działań wymaga szerokiego zaangażowania wielu lokalnych instytucji, w tym przede wszystkim jednostek organizacyjnych i pomocniczych gminy, a także współpracy z innymi podmiotami, w tym m.in. samorządami, administracją rządową, służbą zdrowia, policją, podmiotami ekonomii społecznej oraz przedsiębiorcami. Wyrazem interdyscyplinarnego podejścia w obszarze lokalnej polityki społecznej jest fakt, że istotną rolę we wdrażaniu i monitorowaniu Strategii pełni *Zespół do spraw opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2019-2023*. Został on powołany Zarządzeniem nr 6.2018 Prezydenta Miasta Elku z dnia 6 grudnia 2018 r. na etapie tworzenia Strategii. Tekst został zmieniony Zarządzeniem nr 187.2022 Prezydenta Miasta Elku z dnia 6 września 2022 r.. Obecnie do zadań Zespołu należy przede wszystkim opracowywanie sprawozdań i raportów z monitoringu Strategii, a także praca nad jej ewentualną aktualizacją.

Niniejszy raport składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy zawiera opis przebiegu i uwarunkowań monitoringu Strategii. Dwa następne obrazują otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne, w którym odbywa się operacjonalizacja jej założeń, stanowiąc punkt wyjścia dla analizy wdrażania celów i działań przedmiotowego dokumentu. W czwartym rozdziale wskazano wizję i misję Strategii, które mogą stanowić punkt wyjścia do jej ewaluacji. Kolejny, piąty rozdział, jest najszerszy, ponieważ pokazuje zarówno ilościowy jak i jakościowy wymiar działań zrealizowanych w ramach Strategii. Jak zostało wcześniej zaznaczone, wykracza ona poza kompetencje i zadania pomocy społecznej oraz uwzględnia zaangażowanie jednostek organizacyjnych i pomocniczych gminy, jej partnerów instytucjonalnych oraz podmiotów niepublicznych. W podsumowaniu raportu zawarto wnioski i zalecenia dotyczące dalszej realizacji Strategii.

1. Przebieg i uwarunkowania procesu monitorowania Strategii

Monitoring strategii rozwiązywania problemów społecznych jest ważnym procesem, który powinien zachodzić równolegle z jej realizacją. Pozwala sprawdzać, czy zaplanowane działania są wdrażane w założony sposób. Monitoring koncentruje się na aspektach ilościowych, takich jak nakłady, produkty i wskaźniki realizacji. Może dotyczyć w szczególności postępu rzeczowego (merytorycznego) oraz finansowego realizowanych działań, w tym ich terminowości, a także osiąganych mierzalnych (ilościowych) efektów działań. Monitoring stanowi podstawę sprawozdawczości, zarządzania zmianą oraz ewaluacji.

Faktyczny zakres monitoringu Strategii określają jej wskaźniki, czyli zmienne wyrażane liczbowo, obrazujące stan realizacji poszczególnych zadań strategicznych. Zostały one określone w odniesieniu do zdefiniowanych kierunków działań pogrupowanych według celów szczegółowych oraz celów operacyjnych, których osiągnięciu służą. Jednakże z uwagi na bardzo szeroki obszar interwencji w ramach Strategii, a także znaczenie jako kluczowego, samoistnego dokumentu planistycznego samorządu miasta w sferze polityki społecznej, katalog wskaźników odnosi się bardziej do rezultatów podejmowanych działań w odniesieniu do grup docelowych, niż do poniesionych nakładów oraz wytworzonych produktów. Monitoringowi podlegają również wskaźniki „kontekstowe”, pokazujące ogólną sytuację społeczno-ekonomiczną miasta w skali „makro”, w której w danym roku wdrażana była Strategia.

Zgodnie z zapisami Strategii monitoring powinien być prowadzony w okresach rocznych – za każdy zakończony rok kalendarzowy. Zebrane dane powinny być analizowane, a następnie opracowywane w formie raportów z monitoringu Strategii, służących potrzebom wewnętrznym oraz działaniom informacyjnym adresowanym do szerszej opinii publicznej. Raporty te powinny zawierać w szczególności:

- opis uwarunkowań i przebieg procesu monitorowania Strategii;
- ocenę wpływu uwarunkowań zewnętrznych, np. zmian prawa, procesów ekonomicznych czy zjawisk społeczno-kulturowych, na aktualność założeń Strategii;
- ogólną charakterystykę bieżącej sytuacji społeczno-ekonomicznej w mieście;
- prezentację priorytetów i celów strategii, zrealizowanych wskaźników wdrażania Strategii, a także opis zrealizowanych działań pod względem jakościowym i ilościowym;
- wnioski i rekomendacje.

Opracowanie raportu z monitoringu realizacji Strategii za 2023 rok opierało się na pracach typu *desk research*, w ramach których analizie poddane zostały bazy danych statystycznych, a także raporty i sprawozdania podmiotów realizujących na terenie miasta zadania z zakresu polityki społecznej. Wśród źródeł danych należy wskazać w szczególności Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Ocenę zasobów pomocy społecznej, Raport o stanie Gminy Miasta Ełk, Programu Wspierania Rodziny w Mieście Ełku, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Ełku na lata 2021-2025.

Część informacji pozyskano za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego wśród członków Zespołu do spraw opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2019-2023, powołanego zarządzeniem nr 1187.2022 Prezydenta Miasta Ełku z dnia 6 września 2022 r., w skład którego wchodzi reprezentanci Urzędu Miasta Ełku, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku, Sądu Rejonowego w Ełku, Komendy Powiatowej Policji w Ełku, instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej, podmiotów ochrony zdrowia, oświaty, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji pozarządowych.

2. Wpływ uwarunkowań zewnętrznych na aktualność założeń Strategii

Gmina Miasto Ełk, podobnie jak inne samorządy w Polsce, staje przed koniecznością mierzenia się z wyzwaniami, wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak i wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych, takich jak starzenie się społeczeństwa i migracje – zwłaszcza ludzi młodych, a także z niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych.

Rok 2023 to okres przyjmowania do realizacji nowych dokumentów strategicznych, istotnych z punktu widzenia realizacji lokalnej polityki społecznej.

Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r., ogłoszoną w Dzienniku Ustaw pod poz. 1693, znowelizowana została ustawa o pomocy społecznej. Większość zmienionych przepisów weszło w życie od 1 listopada 2023 r. Jednak kilka regulacji obowiązuje od początku 2024 r. – podwyższenie kwoty zasiłku stałego i przepisy o rejestrze zgłoszeń zdarzeń nadzwyczajnych. Najważniejsze zmiany to:

- wprowadzenie dwóch zadań fakultatywnych dla gmin w formie usług opiekuńczych w postaci usług sąsiedzkich oraz usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
- mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane będą stanowić odrębne formy wsparcia, chociaż charakter tej formy pomocy pozostanie niezmienny – nie będą stanowiły zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób i rodzin, ale będą miały na celu przygotowanie osób w nich przebywających, pod opieką specjalistów, do prowadzenia niezależnego życia lub wsparcia tych osób w codziennym funkcjonowaniu;
- wprowadzono regulację dotyczącą świadczenia pracy socjalnej w zakładach karnych; zgodnie z dodanymi do art. 13 ust. 3 i 4, praca socjalna może być świadczona na rzecz osoby, której pozostało nie więcej niż 3 miesiące do planowanego opuszczenia zakładu karnego albo aresztu śledczego;
- wprowadzenie dwóch istotnych ułatwień w zakresie sporządzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i jego aktualizacji u osób korzystających z ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Po pierwsze – w przypadku ubiegania się o uczestnictwo w ośrodku wsparcia dziennego pobytu oraz w razie kontynuacji tego świadczenia, w wywiadzie nie ustala się sytuacji dochodowej i majątkowej (wprowadzenie do art. 51b ustawy nowego zapisu ust. 2a). Po drugie - zmienia się częstotliwość przeprowadzania aktualizacji wywiadów. Zgodnie z nową treścią art. 107 ust. 4 ustawy aktualizacja wywiadu dla osób korzystających z ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, podobnie jak w przypadku osób przebywających w DPS-ach, ma być sporządzana nie rzadziej niż co 12 miesięcy (a nie co 6).
- wprowadzono ochronę prawną pracownikom socjalnym pokrzywdzonym przestępstwem;

Wejście w życie Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, wprowadza gruntowne zmiany. W świetle nowej definicji przemoc domowa stanowi jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;

- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W punktach 2) i 3) ww. ustawy zdefiniowano natomiast osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc domową. W świetle tych definicji za osobę doznającą przemocy domowej można uznać następujące osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków;
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków;
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- małoletniego.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej. Osoba stosująca przemoc domową to natomiast osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec wymienionych osób.

Wskazane powyżej zmiany wprowadzone ustawowo w obszarze polityki społecznej należy mieć na uwadze nie tylko w zakresie realizacji dotychczasowej Strategii, ale także w procesie opracowywania dokumentów strategicznych na kolejne lata.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 poz. 1870) poszerzyło grono podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. Procedurę „Niebieskie Karty” mogą wszcząć:

- pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- funkcjonariusz Policji;
- żołnierz Żandarmerii Wojskowej;
- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.

W ramach realizowanej procedury „Niebieskie Karty” praca z osobą stosującą przemoc domową będzie należała w szczególności do policjanta, zaś z osobą doznającą przemocy domowej pracował będzie pracownik socjalny. Nowe regulacje wprowadzają również ścisłe działania monitorujące prowadzone przez grupę diagnostyczno-pomocową przez okres 9 miesięcy po

zakończeniu procedury. W tym czasie składane będą prowadzone wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osób objętych procedurą, a także udzielane poradnictwo i wsparcie.

W dniu 9 listopada 2023 roku Rada Ministrów przyjęła Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Jego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Program przyjęto w 7-letniej perspektywie czasowej, tj. na lata 2024–2030, to pozwoli na:

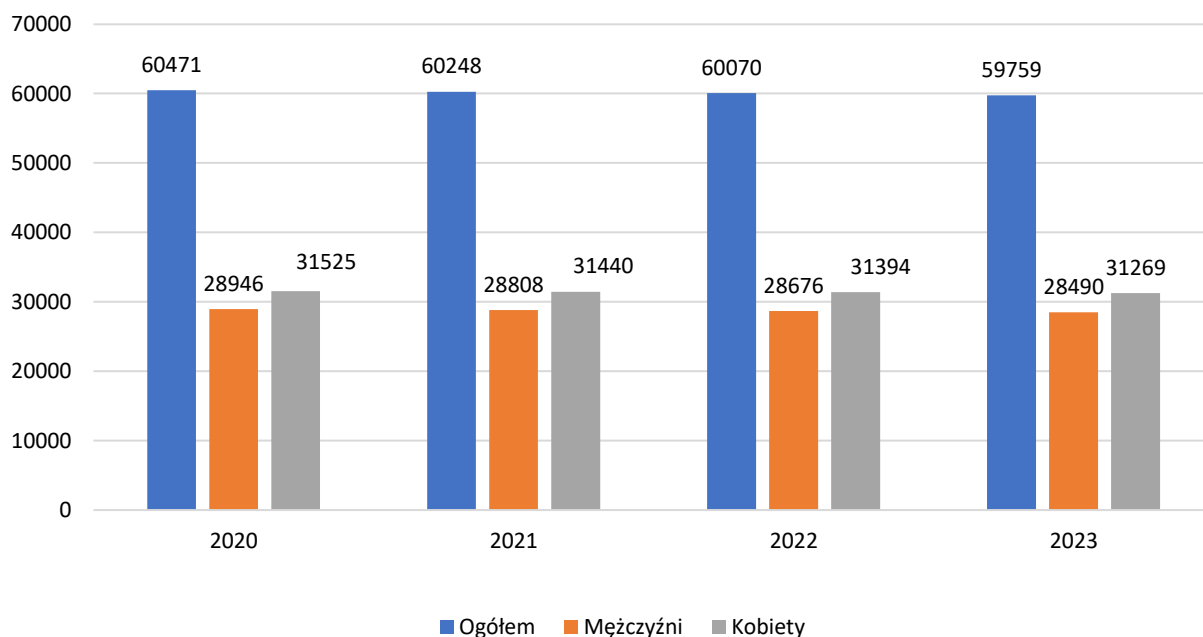
- efektywne planowanie wydatków na zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej, np. funkcjonowanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej w perspektywie kolejnych 7 lat;
- kontynuowanie dotychczasowych działań ocenianych w badaniu ewaluacyjnym jako skuteczne.

Od 2023 r. obowiązuje Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 przyjęty uchwałą nr XLIX.507.2022 Rady Miasta Ełku z dnia 14 grudnia 2022 r. Celem programu jest prowadzenie działań samorządu ukierunkowanych na zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień, zmniejszenie rozmiarów już istniejących problemów alkoholowych, wynikających z nich szkód zdrowotnych i społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu oraz wsparcie osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz trudnych sytuacjach życiowych.

3. Charakterystyka sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta

Liczba mieszkańców Elku w 2023 roku ukształtowała się na poziomie 59 759 osób, czyli o 311 osób (- 0,5%) mniejszym niż w 2022 roku¹. Był to kolejny rok spadku liczby ludności miasta. Wśród mieszkańców Elku przeważają kobiety, które w 2023 roku w liczbie 31 269 stanowiły 52,3% ogółu, podczas gdy liczba mężczyzn kształtowała się na poziomie 28 490 osób (47,7%).

Wykres 1. Zmiany liczby ludności Elku w latach 2020-2023

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Na zmniejszenie się liczby ludności miasta wpłynął zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji. W 2023 roku przyrost naturalny wyniósł -176 osób. W tym czasie liczba urodzeń żywych ukształtowała się na poziomie 382, natomiast liczba zgonów na poziomie 558. Na ujemną wartość przyrostu naturalnego wpływ miał przede wszystkim spadek liczby urodzeń – o 93 w 2023. Liczba zgonów wzrosła w tym czasie o 7.

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w Elku w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Urodzenia żywe	596	527	475	382
Zgony	638	650	551	558
Przyrost naturalny	-42	-123	-76	-176
Zameldowania	682	677	613	533
Wymeldowania	671	721	683	742
Saldo migracji	11	-44	-70	-209

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

¹ Odstąpiono od analizowania danych GUS za okres do 2019 roku, z uwagi na to, że od 2020 roku nastąpiła zmiana sposobu liczenia poprzez odniesienie danych do wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2021.

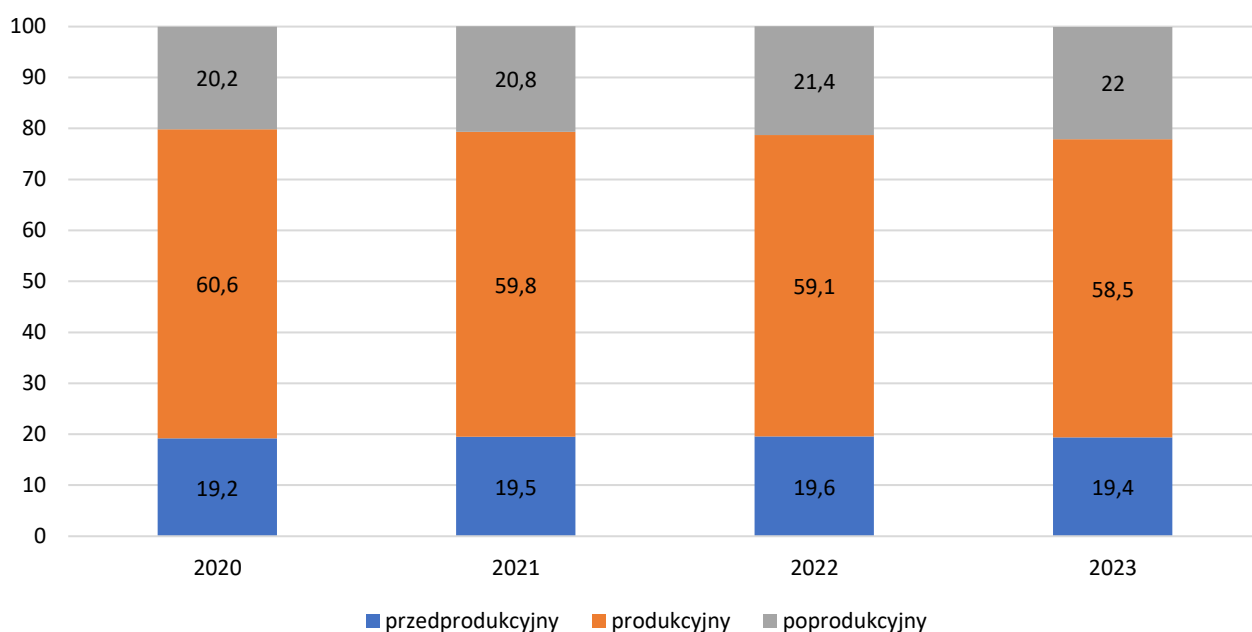
Podobne znaczenie dla zmian liczby ludności Ełku w 2023 roku miała skala migracji gminnych na pobyt stały. W 2023 roku z miasta wymeldowały się 742 osoby, natomiast zameldowało 533 nowych mieszkańców. Saldo migracji wyniosło -209, co oznacza, że o tyle zmniejszyła się liczba osób faktycznie zamieszkujących Ełk w wyniku migracji.

Społeczeństwo Ełku, podobnie jak ludność województwa warmińsko-mazurskiego, kraju oraz państw Europy Zachodniej, wykazuje cechy *starzenia się*. W latach 2020-2023 można zaobserwować:

- wzrost odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym, a więc dzieci i młodzieży do 17 roku życia – z 19,2% w 2020 roku do 19,4% w 2023 roku;
- spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat) – z 60,6 % do 58,5%;
- wzrost odsetka osób w poprodukcyjnym okresie życia (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety od 60 lat wzwyż) – z 20,2% do 22%.

Powyższe dane pozwalają prognozować intensyfikację zjawiska *starzenia się* społeczeństwa Ełku. Warto bowiem zauważyć, że dynamika wzrostu odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców miasta stale się utrzymuje na dość wysokim poziomie, wynoszącym od 0,6 do 2 punktu procentowego w całym okresie analizy.

Wykres 2. Ludność Ełku według ekonomicznych grup wieku w latach 2020-2023 (w %)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Zjawisko *starzenia się* społeczeństwa potwierdzają wartości wskaźników obciążenia demograficznego ludności Ełku w latach 2020-2023. W 2023 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym w Ełku przypadało 37,7 osoby w wieku poprodukcyjnym i 70,9 osób w wieku nieprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym natomiast było 113,5 osób w wieku poprodukcyjnym. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wyniósł 27,9 a odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem kształtował się na poziomie 18,4 %. W porównaniu do 2020 roku wszystkie te wskaźniki wzrosły. Dla przykładu wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł o 4,9 punktu, a współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi o 4,5 punktu.

Tabela 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego ludności Ełku w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	66,0	67,6	69,3	70,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	99,0	101,5	109,2	113,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	32,9	34,1	36,2	37,7
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	23,4	24,5	26,5	27,9
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	15,8	16,5	17,6	18,4

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Na sytuację społeczno-ekonomiczną gminy miasto Ełk wywiera wpływ kondycja lokalnego rynku pracy, wyrażająca się m.in. w potencjale zatrudnieniowym dominujących form działalności gospodarczej, strukturze podmiotów gospodarki narodowej, stopie bezrobocia oraz aktywności zawodowej mieszkańców. Na terenie Ełku w 2023 roku zarejestrowanych było 6 181 podmiotów gospodarki narodowej. W porównaniu do 2018 roku liczba ta wzrosła o 779, czyli o 14,4%, natomiast w odniesieniu do 2022 roku nastąpiło jej zwiększenie o 107 podmiotów (+ 1,8%). Większość stanowiły podmioty zatrudniające do 9 pracowników (5 968, tj. 96,6%). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w liczbie 4 460, stanowiły 72,2% ogółu podmiotów gospodarczych. Na każdy 1000 mieszkańców gminy przypadało 103 podmiotów, natomiast na każdy 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym było to 176,7 podmiotów. W porównaniu do 2018 roku oba wskaźniki wzrosły, odpowiednio o 16 i 35,4 punktu.

Tabela 3. Wybrane dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Ełku w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	5 402	5 637	5 825	5 980	6 074	6 181
- 0-9 pracowników	5 179	5 418	5 611	5 766	5 860	5 968
- 10-49 pracowników	168	165	159	159	160	158
- 50-249 pracowników	53	52	53	53	52	53
- 250 i więcej pracowników	2	2	2	2	2	2
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 915	4 092	4 241	4 354	4 417	4 460
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	87	91	94	97	101	103
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	141,3	148,9	156,2	162,5	171,2	176,7

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

O sytuacji społeczno-ekonomicznej danego obszaru może również świadczyć wysokość stopy bezrobocia, która obrazuje procentowy stosunek liczby ludności bezrobotnej do liczby ludności

aktywnej zawodowo. W powiecie ełckim kształtowała się ona w grudniu 2023 roku na poziomie 10,7%, czyli na poziomie mniejszym, o 0,8 punktu, niż w 2022 roku.

W grudniu 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ełku zarejestrowanych było 1 674 osób bezrobotnych z obszaru Ełku. W porównaniu do 2022 roku ich liczba spadła o 76, tj. o 4,3%. W strukturze bezrobotnych w 2023 roku dominowali mężczyźni, którzy w liczbie 847 stanowili 50,6% ogółu. Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych- 431 osób (25,8%) stanowiły osoby powyżej 50 roku życia. Osoby w wieku do 30 lat, w liczbie 320, stanowiły 19,1% ogółu bezrobotnych. Aż 770 osoby, tj. 46% były to osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela 4. Bezrobotni w Ełku w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	2 186	1 931	2 101	1 804	1 750	1 674
Kobiety	1 234	1 067	1 133	980	902	827
Mężczyźni	952	864	968	824	848	847
Do 25 roku życia	197	180	173	168	147	162
Do 30 roku życia	505	426	440	368	336	320
Powyżej 50 roku życia	589	561	556	515	435	431
Długotrwale bezrobotni	1121	794	975	844	802	770

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r. było 4 099 osób (-485), z czego 2 372 osoby otrzymały świadczenia w ramach zadań zleconych i własnych ogółem, a 1 727 osobom (1 010 rodzinom) świadczone wyłącznie pracę socjalną.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomoc ta udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z następujących powodów: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; długotrwała lub ciężka choroba; niepełnosprawność; przemoc domowa; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy w związku z tymi okolicznościami; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Wśród głównych powodów udzielania pomocy społecznej przez MOPS w Ełku w 2023 roku należy wskazać następujące:

- ⇒ długotrwała lub ciężka choroba – 960 rodzin (1 579 osób w rodzinach);
- ⇒ ubóstwo – 687 rodzin (1 275 osób);
- ⇒ niepełnosprawność – 516 rodzin (811 osób);
- ⇒ bezrobocie – 480 rodzin (1 044 osób);
- ⇒ potrzeba ochrony macierzyństwa – 108 rodzin (520 osób);
- ⇒ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 106 rodzin (356 osób).

Tabela 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w Ełku w 2023 roku

Wyszczególnienie	2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	687	1 275
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	68	68
Potrzeba ochrony macierzyństwa	108	520
Bezrobocie	480	1044
Niepelnosprawność	516	811
Długotrwała lub ciężka choroba	960	1 579
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	106	356
Przemoc w rodzinie	4	12
Alkoholizm	181	220
Narkomania	24	30
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	42	52
Zdarzenie losowe	0	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH MOPS.

Pozostałe powody udzielania świadczeń pomocy społecznej w Ełku występowały znacznie rzadziej lub wcale. W 2023 roku z powodu alkoholizmu z pomocy społecznej korzystało 181 rodzin, 68 rodzin korzystało z pomocy z powodu bezdomności, 42 rodziny z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, 24 rodziny z powodu narkomanii, 4 rodziny z powodu przemocy w rodzinie

W poniższej tabeli zawarto wskaźniki oddziaływania określone w Strategii, służące monitorowaniu ogólnej sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta. Zostały one w dużej mierze omówione w niniejszym rozdziale. Odstąpiono od wykazywania powodów udzielania pomocy społecznej, z uwagi na to, iż zostały one szczegółowo wskazane we wcześniejszej części. Wskazane niżej wskaźniki w sposób zbiorczy prezentują informacje o sytuacji społecznej i ekonomicznej miasta w 2023 roku.

Lp.	Wskaźnik „oddziaływania”:	2023
1)	Liczba ludności miasta wg faktycznego miejsca zamieszkania.	59759
2)	Odsetek mieszkańców (w %):	
	- w wieku przedprodukcyjnym	19,4%
	- w wieku produkcyjnym	58,5%
	- w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności	22,0%
3)	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	36,2
4)	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	1674
	- kobiety	827
	- mężczyźni	847
5)	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	4,8%
6)	Liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie miasta	6181
7)	Podmioty gospodarki narodowej na terenie miasta na 10 tys. ludności	1 767
8)	Struktura podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości	
	- 0-9 pracowników	5 968
	- 10-49 pracowników	158
	- 50-249 pracowników	53
	- 250 i więcej pracowników	2
9)	Liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	4 099
	- w tym długotrwale	1 019
10)	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców (w %).	7,25

4. Wizja, misja i priorytety Strategii

Wizja nakreślona w Strategii zawiera ambitne, a jednocześnie uniwersalne założenia, wyrażając akceptowalny kierunek zmian oraz podstawę do określenia celów strategicznych. Stanowi dobry punkt wyjścia do ewaluacji oraz aktualizacji założeń dokumentu strategicznego, bez potrzeby przyjmowania zupełnie nowej perspektywy poznawczej.

Z uwagi na wieloaspektowość funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego oraz szeroki zakres tematyczny Strategii, wizja i misja Gminy Miasta Ełk odnoszą się tylko do sfery społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania mieszkańców w rodzinach i lokalnej wspólnocie.

WIZJA

Ełk jako jeden z najważniejszych ośrodków miejskich w województwie warmińsko-mazurskim jest miejscem zapewniającym atrakcyjne warunki do życia i rozwoju dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Lokalna gospodarka charakteryzuje się dużym potencjałem rozwojowym, innowacyjnością, różnorodnością branż, a także społeczną odpowiedzialnością biznesu, dzięki czemu rynek pracy zapewnia wysokiej jakości, dobrze płatne miejsca pracy, w tym dla osób mających ogólnie mniejsze szanse na zatrudnienie (np. niepełnosprawnych, chorujących psychicznie).

Mieszkańcy miasta są w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej, dbają o swoje zdrowie oraz prowadzą aktywny tryb życia bez nałogów. Potrafią sobie radzić również w trudnych momentach, a kiedy wymaga tego sytuacja, chętnie korzystają ze wsparcia specjalistów. Dzięki wysokiej dostępności różnorodnych, komplementarnych usług społecznych możliwa jest szybka i skuteczna pomoc.

Rodziny prawidłowo wypełniają funkcje opiekuńcze i wychowawcze, są zaradne i samodzielne, funkcjonują w dobrych warunkach socjalno-bytowych, dbają o wszechstronny rozwój swoich dzieci, świadomie kształtują relacje wewnętrzne oraz kontakty z otoczeniem. Rodziny stanowią przekaznik wartości, norm i postaw społecznych takich jak bezinteresowność, solidaryzm, zaufanie, zaradność, odpowiedzialność, zdolność do współpracy, kreatywność, otwartość na nową wiedzę oraz dzielenie się nią z innymi. Potrafią zapobiegać sytuacjom problemowym, a także mają wsparcie w przypadku ich wystąpienia.

Osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością są aktywne, korzystają z różnych możliwości w sferze zawodowej, społecznej i edukacyjnej. Czują się potrzebne rodzinie i społeczeństwu, wykazują inicjatywę, odkrywają oraz realizują swoje pasje. Starość nie oznacza bierności, dzięki integracji międzypokoleniowej nie jest odczuwana negatywnie, stanowi raczej czas nowych możliwości. Osoby, którym stan zdrowia nie pozwala na podejmowanie aktywności – zwłaszcza ciężko i przewlekłe chorujące, w tym psychicznie – żyją w godnych warunkach i mają zapewnioną należytą opiekę.

Spoleczność miasta ma wysokie poczucie bezpieczeństwa. Charakteryzuje się niską skalą dysfunkcji takich jak przemoc w rodzinie, uzależnienia czy przestępczość. Stanowi świadomą i zintegrowaną wspólnotę, rozwijającą się, twórczą, otwartą, solidarną, wykorzystującą swój potencjał na rzecz dobra wspólnego oraz dbającą o osoby i grupy w najtrudniejszej sytuacji. Prężnie działa tu sektor organizacji pozarządowych, współpracujący na partnerskich zasadach z administracją samorządową, która wspiera pozytywne przejawy oddolnej aktywności obywatelskiej.

Wysoka dostępność i różnorodność usług społecznych oferowanych przez jednostki miejskie oraz podmioty niepubliczne, w tym sektor ekonomii społecznej, powoduje, iż każdy mieszkaniec może brać udział w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych czy sportowo-rekreacyjnych. Dzięki temu, ale także wyżej wskazanym aspektom, mieszkańcy Ełku – w tym aktywna i wykształcona

młodzież – nie migrują do innych miast lub za granicę, lecz swoje długoterminowe plany zawodowe i życiowe wiąże z pozostaniem w mieście.

MISJA

Gmina Miasto Elk wspiera mieszkańców w dążeniach do lepszego wypełniania ról rodzinnych i społecznych, poprawy sytuacji materialno-bytowej, a także rozwoju osobistego, poprzez kreowanie korzystnych warunków dla aktywności społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej. Szczególnie istotna jest aktywna integracja osób doświadczających trudności życiowych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Władze oraz jednostki organizacyjne miasta realizują misję we współpracy z administracją rządową, sektorem przedsiębiorców, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami.

Z tak nakreślonej wizji oraz misji samorządu wynikają cele i kierunki działań, których realizacja ma przyczynić się do wprowadzenia oczekiwanych zmian w sferze społecznej. Zostały one usystematyzowane w formie czterech priorytetów, z których każdy dotyczy innego wycinka rzeczywistości społecznej, w którym funkcjonują osoby, rodziny i lokalna społeczność, jednakże są one ze sobą ściśle powiązane i służą realizacji wizji i misji rozwoju społecznego miasta. Priorytety lokalnej polityki społecznej są następujące:

- 1) Funkcjonowanie rodzin;
- 2) Włączenie społeczne osób starszych, osób z niepełnosprawnością i długotrwale lub ciężko chorujących;
- 3) Zagrożenie ubóstwem, biernością zawodową i bezdomnością;
- 4) Świadomość, rozwój i bezpieczeństwo społeczności lokalnej.

W dalszej części zostaną one przedstawione szczegółowo, z uwzględnieniem celów, kierunków działań i wskaźników ich realizacji. Należy tu wskazać, że każdemu kierunkowi działań zawartemu w Strategii przypisano najważniejsze wskaźniki, działania i inicjatywy realizowane w jego ramach. W związku z tym, iż mogą one się powtarzać przy kilku kierunkach działań i w ramach różnych priorytetów, przyjęto zasadę, że wskazywane są w obszarze, który najbardziej trafnie obrazują.

5. Cele, wskaźniki i kierunki realizacji działań

Priorytet 1. Funkcjonowanie rodzin

Cel strategiczny 1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu ich podstawowych funkcji, z uwzględnieniem warunków rozwoju dzieci i młodzieży

Cele szczegółowe:

1.1	Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów w zakresie opieki i wychowania dzieci i młodzieży.
1.2	Kreowanie warunków rozwoju dzieci i młodzieży.
1.3	Zwiększenie dostępu do usług wsparcia dla osób i rodzin doświadczających trudności.

Wskaźniki realizacji działań:

1)	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną Liczba osób w rodzinach	594 rodziny, 2402 osoby w rodzinach
2)	Liczba osób, z którymi prowadzono pracę socjalną Liczba rodzin	1269 rodziny 2296 osób w rodzinach
3)	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta Liczba dzieci w rodzinach	106 rodzin 204 dzieci
4)	Liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej w ciągu roku	32 dzieci
5)	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	197 dzieci
6)	Liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych	12 dzieci
7)	Liczba działających na terenie miasta placówek wsparcia dziennego	6
8)	Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego	5835 osób

Kierunki działań:

1	Organizacja różnych form edukacji, takich jak np. „Szkoła dla rodziców”, spotkania ze specjalistami i kampanie społeczne; dotyczących w szczególności rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, świadomego rodzicielstwa, rozpoznawania, kontrolowania i wyrażania uczuć własnych oraz uczuć dzieci, umiejętnego stosowania nagród i kar itp. 2023 r. • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku – trening umiejętności społecznych – 35 h, • MOPS w Ełku, w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Wsparcie Ełckich Rodzin – projekt MOF realizował zajęcia „Klub Rodzica”- 20 h, warsztaty twórczości rodzinnej „W grupie łatwiej”- 20 h, „Aktywnie i zdrowo”- 16 h, „Zajęcia rozwojowe”- 20 h, usługi wspierające prawidłowe funkcjonowanie rodziny i przyczyniające się do podniesienia jakości codziennego życia – 16 h, ABC Wolontariatu- 18 h oraz spotkania rodzinne – 8 h; • Zespół Interdyscyplinarny – Kampania Biała Wstążka i realizowane w jej ramach zajęcia wspierające „Świadome rodzicielstwo”, Kampania Pomarańczowa Wstążka.
2	Promocja i realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie dbania o zdrowie dziecka i osób dorosłych, w tym m.in. badań profilaktycznych w kierunku cukrzycy i ciśnienia tętniczego, szczepień ochronnych, zapobiegania otyłości, profilaktyki stomatologicznej, zapobiegania wadom postawy. Promocja aktywności fizycznej w szkołach każdego szczebla. 2023 r. • Wydział Polityki Społecznej UM w Ełku - Program polityki zdrowotnej: forum onkologiczne pn. „Jak ważna jest profilaktyka chorób nowotworowych oraz jak ważne są szczepienia HPV”, badania w kierunku wykrywania raka prostaty (PSA)– 167 mężczyzn, badania słuchu - 77 osób, badania ultrasonograficzne Fundacji Ronalda McDonalda dla dzieci w wieku od 9 miesięcy do 6 lat – 70 dzieci; • „Pro-Medica”w Ełku Sp. z o.o.- szczepienie przeciwko wirusowi brodawczaka

	ludzkiego (HPV) w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej – 70 szczepień, • programy i akcje profilaktyczne organizowane przez przedszkola i szkoły podstawowe dla uczniów i wychowanków.
3	Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w formach atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży, takich jak warsztaty, koła zainteresowań, konkursy, turnieje sportowe, wycieczki, obozy edukacyjne czy wymiany międzynarodowe, służących doskonaleniu wiedzy i umiejętności oraz rozwijających pasje i zainteresowania. 2023 r. • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku – Witaj Szkoło 15 h; • MOPS w Ełku – w ramach projektu „Wsparcie Ełckich Rodzin – projekt MOF” realizowano spotkania rodzinne (gry zabawy, wyjazdy rodzinne – 8 h); • zajęcia organizowane przez szkoły i przedszkola, w tym m.in. zajęcia kreatywne, zajęcia sportowe, konkursy plastyczne, zajęcia taneczne, rytmiczne, komputerowe, wycieczki integracyjne, koła zainteresowań, projekty edukacyjne, samorząd uczniowski i inne.
4	Tworzenie i rozwój sieci placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. kluby, świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne, streetworking). 2023 r. • Na terenie Miasta Ełku prowadzono 6 placówek wsparcia dziennego (w tym 4 w formie opiekuńczej a 2 w formie pracy podwórkowej) w których wspierano dzieci w prawidłowym rozwoju, nabywaniu umiejętności pokonywania codziennych trudności, niwelowano deficyty w nauce, uczono poprzez zabawę itp. Ogólnie ze wsparcia oferowanego przez placówki wsparcia dziennego skorzystało co najmniej 300 dzieci. • realizacja działań z zakresu pedagogiki ulicy, propagowanie działań profilaktycznych realizowanych metodą streetworkingu skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5	Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego, w tym terapii rodzinnej, świadczonego osobom i rodzinom, które wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych lub znajdują się w sytuacji kryzysowej. 2023 r. • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku (psycholog – 16 h); • MOPS w Ełku – w ramach projektu „SKUTECZNIE=BEZPIECZNIE W EŁKU” współfinansowanego ze środków funduszy norweskich i środków krajowych realizował poradnictwo specjalistyczne, w tym: prawnik – 40 h (17 osób) psycholog- 80 h (52 osoby), psycholog dziecięcy - 80 h (77 osób), pedagog/logopeda 80 h (64 osoby), terapeuta ds. uzależnień w rodzinie – 40 h (43 osoby), socjoterapeuta dla dzieci i młodzieży - 40 h (26 osób); • Punkt konsultacyjny (Zespół Interdyscyplinarny); • Poradnia rodzinna (Urząd Miasta Ełku) – konsultacje motywacyjno-edukacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych- 160 h, konsultacje socjoterapeutyczne – 480 h, konsultacje dla rodzin z problemem alkoholowym, konsultacje psychologiczne dla młodzieży i rodziców – 966 h, konsultacje prawne, konsultacje psychoterapeutyczne/psychologiczne. Poradnictwo prawne – 190 h,

	rodzinne – 220 h, porady psychiatry dziecięcego – 122 osoby; • Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej, który w roku 2024 zmienił nazwę na Ełckie Centrum Psychoterapii i Psychiatrii (w skład którego wchodzi: poradnia psychologiczna dla dzieci, poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od substancji psychoaktywnych, poradnia psychologiczna) oferujący pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną dla dzieci i młodzieży w sytuacjach kryzysowych. • Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Ełku - osoba pierwszego kontaktu, psycholog, prawnik. • Komenda Powiatowa Policji w Ełku – policjanci w ramach służby udzielali zainteresowanym osobom porad prawnych.
6	Upowszechnianie nowych metod i narzędzi pracy z rodzinami, m.in. terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach, coachingu rodzinnego, mediacji oraz rozwiązań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników służb społecznych, takich jak pomoc psychologiczna, superwizja. 2023 r. • Wydział Polityki Społecznej UM w Ełku- superwizja dla psychoterapeutów pracujących z osobami uzależnionymi, • MOPS Ełk – Superwizja pracy socjalnej grupowa i indywidualna 6 godzin, odbyło się 1 spotkanie w którym uczestniczyło 15 osób.
7	Zapewnienie wsparcia rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci m.in. pracy socjalnej, asystentury rodzinnej, pomocy rodzin wspierających, wolontariuszy, organizacji grup samopomocowych. 2023 r. • pracownicy socjalni, w ramach obowiązków służbowych prowadzili pracę socjalną w 1 269 rodzinach z 4 805 osobami; • asystenci rodziny współpracowali z 106 rodzinami doświadczającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; • kontynuowano działania na rzecz rodzin wielodzietnych poprzez realizację „Ełckiej Karty 3+” oraz Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; • PCPR w Ełku – ciągła praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, polegająca na wsparciu pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wsparcie pracowników socjalnych w wypełnianiu funkcji rodziny zastępczej skierowana do rodzin zastępczych z terenu powiatu ełckiego; • w Ełku funkcjonuje dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (prowadzony za zlecenie Powiatu Ełckiego), z usług którego skorzystało 39 osób (17 matek, 1 ojciec i 21 dzieci); miasto Ełk ponosiło odpłatność za pobyt 1 matki z dwojgiem dzieci.
8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami doświadczającymi przemocy oraz uzależnień. 2023 r. • Fundacja Empatio (partner projektu „SKUTEKZNIE=BEZPIECZNIE W EŁKU”)–

	warsztaty bajkoterapii w miejskich przedszkolach (16 grup – 356 osób), • MOPS Ełk - zajęcia rozwojowe w szkołach podstawowych skierowane do młodzieży z klas 5-6 zaznajamiające z problematyką przemocy (118 osób), „Spotkanie dwóch pokoleń” – spotkanie seniorów z dziećmi; • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku – w schronisku zatrudniony jest m.in. psycholog/instruktor t. uzależnień oraz specjalista terapii uzależnień, którzy zajmują się grupową oraz indywidualną pracą z osobami uzależnionymi, lekarz psychiatra świadczący specjalistyczną pomoc medyczną z zakresu zaburzeń psychicznych (58 h). • Wydział Polityki Społecznej (UM Ełk) –konsultacje socjoterapeutyczne– 480 h.
9	Wspieranie działalności grup wsparcia i grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych, DDA, DDD oraz osób doświadczających przemocy. 2023 r. • Grupa Wsparcia dla Kobiet Doświadczających Przemocy – 40h; • Wydział Polityki Społecznej UM Ełk - współuzależnienie (2 grupy; 164 h) i DDA – 80 h.
10	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym. 2023 r. • wszczęto 118 procedur „Niebieskie Karty”; • 126 osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie oraz w których prowadzona jest „Niebieska Karta”; • w ramach procedury „Niebieskie Karty” 16 rodzin zostało objętych wsparciem asystenta rodziny;
11	Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz terapeutyczno-psychologicznych. 2023 r.: • liczba osób, którym zaproponowano udział w programie – 99; • liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, psychologiczno-terapeutycznych – 20.

Priorytet 2. Włączenie społeczne osób starszych, osób z niepełnosprawnością i długotrwale lub ciężko chorujących

Cel strategiczny 2. Zwiększenie udziału osób starszych, osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorujących w życiu społecznym

Cele szczegółowe:

2.1	Wzmocnienie integracji osób starszych, osób z niepełnosprawnością i chorujących z lokalnym środowiskiem.
2.2	Kreowanie warunków aktywności osób starszych, osób z niepełnosprawnością

	i chorujących.
2.3	Zwiększenie dostępu do różnych form opieki i wsparcia dla osób o ograniczonej samodzielności.

Wskaźniki realizacji działań:

1)	Liczba rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą społeczną Liczba osób w rodzinach.	642 rodziny 829 osób w rodzinach
2)	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych.	122 osoby
3)	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	42 osób
4)	Liczba osób otrzymujących zasiłek stały z pomocy społecznej.	224 osób
5)	Liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności	116 osób
6)	Liczba uczestników środowiskowego domu samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej i innych placówek udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym lub przewlekle chorującym.	116 osób – SDS 48 osób- WTZ
7)	Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci teleopieki.	77 osób

Kierunki działań:

1	Realizacja akcji i wydarzeń lokalnych służących integracji, kształtowaniu odpowiednich zachowań i stylu życia oraz przełamywaniu stereotypów dotyczących osób starszych, osób z niepełnosprawnością i chorujących wśród społeczeństwa. 2023 r. • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku – piknik rodzinny; • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku – „Podwodna ekologia Ełk 2023” 2 Akcje sprzątania jeziora Ełckiego wspólnie ze Stowarzyszeniem „Podwodnikiem”, Świąteczna Zbiórka Żywności współorganizowana z BŻ w Olsztynie, Akcja „Pamięci Bliskich 2023”, Ełcka Wigilia pod Gwiazdami; • Zespół Interdyscyplinarny – Spotkanie dwóch pokoleń. • Klub Seniora „Senior+”- międzypokoleniowe warsztaty „Iglą i nitką”- szycie zabawek i legowiska dla zwierząt ze schroniska z uczniami ZDZ w Ełku, międzypokoleniowe warsztaty kulinarne Master Szef „Junior i Senior” z uczniami szkoły podstawowej.
2	Likwidacja barier urbanistycznych, komunikacyjnych i architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, a także w miejscach powszechnie uczęszczanych (ulice, skwery, sklepy itp.). 2023 r. • Dostosowywanie obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych odbywa w miarę możliwości w ramach pozyskiwanego dofinansowania do

	likwidacji barier architektonicznych .
3	Wspieranie różnorodnych form aktywności, w tym m.in. fizycznej, edukacyjnej i kulturalnej osób starszych, osób z niepełnosprawnością i przewlekle chorujących m.in. poprzez organizację kursów, szkoleń i prelekcji, zajęć rozwijających pasje i zainteresowania, wycieczek i wyjazdów kulturalnych, zajęć gimnastycznych. 2023 r. • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku – basen, hipoterapia, integracja sensoryczna, trening umiejętności społecznych; • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku – zrealizowano 18 inicjatyw/ akcji, spotkań ze społecznością lokalną oraz aktywizacji mieszkańców schroniska, w tym m.in.: 31 finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, 2 akcje sprzątania jeziora ełckiego we współpracy ze Stowarzyszeniem „Podwodnik”, HUNT RUN Ełk – wsparcie, obstawa biegu przez mieszkańców schroniska, szlachetna Paczka – pomoc mieszkańców schroniska w postaci dowożenia paczek do rodzin potrzebujących; Ełcka Wigilia pod Gwiazdami; • Zespół Interdyscyplinarny – zajęcia samoobrony dla seniorów; • Działalność Klubu Seniora „Senior+” w Ełku, który został utworzony w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, edycja 2017, a od 2018 roku funkcjonuje w strukturze MOPS w Ełku – ogółem z oferty w roku 2023 korzystało 26 seniorów.
4	Kreowanie przestrzeni aktywności społecznej osób starszych, osób z niepełnosprawnością i chorujących, poprzez m.in. kluby i koła seniora, banki czasu, wolontariat wewnątrz- i międzypokoleniowy, działalność w ramach organizacji pozarządowych. 2023 r. • Działalność Klubu Seniora „Senior +” w Ełku; • Działalność Klubu Seniora przy Fundacji Wsparcia Nauki i Rozwoju w Ełku; • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku – wolontariat; • funkcjonowanie Konwentu Seniorów przy Prezydencie Miasta – aktywnego forum przedstawicieli organizacji i instytucji zaangażowanych w realizację polityki senioralnej; • Działalność grupy „Seniorzy Seniorom” – wolontariat senioralny; • Działalność 2 Uniwersytetów III Wieku w Ełku; • MOPS Ełk – Program Korpus Wsparcia Seniora
5	Realizacja inicjatyw i działań międzypokoleniowych, wykorzystujących potencjał i możliwości różnych grup wiekowych, służących utrzymaniu i wzmacnianiu kontaktów społecznych osób starszych. 2023 r. • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku - zrealizowano 18 inicjatyw/ akcji, spotkań ze społecznością lokalną oraz aktywizacji mieszkańców schroniska; • Zespół Interdyscyplinarny – Spotkanie dwóch pokoleń;

	• Klub Seniora „Senior +” w Ełku – cykl spotkań i działań tematycznych: Klubowy Dzień Babci i Dziadka- integracyjne spotkanie międzypokoleniowe z uczniami SP4 (własnoręcznie przygotowane prezenty, program artystyczny); Karnawałowy Bal Walentynkowy – zabawa integracyjna, poczęstunek, tańce, karaoke; Tłusty Czwartek; Dzień Kobiet i Mężczyzn- wizyta uczennic ZDZ z klasy o profilu fryzjerskim, program „Metamorfozy”- uczennice pod okiem nauczycieli wykonały fryzury i makijaże wieczorowe. Wręczenie upominków, poczęstunek. Sesja zdjęciowa; Spotkanie Wielkanocne w ECRS „STAJNIA”; uczestnictwo w uroczystościach z okazji Dnia Flagi organizowanych przez Urząd Miasta Ełku; Dni Seniora (cykl zajęć i warsztatów o tematyce dedykowanej seniorom, podsumowanie- muzyczny prezent- koncert „Od juniora dla seniora” od Szkoły Muzycznej w Ełku), Andrzejki- zabawa integracyjna; Spotkanie Oplątkowe połączone ze wspólnym kolędowaniem (spotkanie integracyjne z organizacjami senioralnymi działającymi na terenie miasta Ełku). • Ełckie Dni Rodziny 2023 pn. „RAZEM TWORZYMY RODZINĘ”; • obchody Dnia Nieśłyszących, Międzynarodowego Dnia Tolerancji, Dnia Osób z Zespołem Downa, Na Niebiesko dla Autyzmu, Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną przez placówki oświatowe.
6	Upowszechnianie instrumentów wsparcia ułatwiających funkcjonowanie osobom w podeszłym wieku i/lub niepełnosprawnym w środowisku lokalnym oraz kontakty z administracją (np. asystent osoby starszej i niepełnosprawnej, self adwokatura). 2023 r. • realizacja Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – usługi asystenta realizowane były we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Humanitarnej im św. Łazarza w Ełku; programem objęto łącznie 99 osób; • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku w schronisku zatrudniono dwóch asystentów osoby bezdomnej, pracownika socjalnego, adwokata, lekarza psychiatrę, specjalistę terapii uzależnień oraz psycholog/instruktor ds. uzależnień;
7	Upowszechnianie informacji o uprawnieniach oraz dostępnych programach i formach pomocy dla osób starszych, osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. 2023 r. • informacje o działalności ECRS STAJNIA za pośrednictwem Ełckiego Portalu Rewitalizacji (www.rewitalizacja.elk.pl); • prowadzenie działań informacyjnych, w tym poprzez wykorzystanie strony internetowej – PCPR Ełk, MOPS, w tym ECRS STAJNIA, Klub Seniora Senior+, Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku, Ełckiego Centrum Kultury, Miejskiej Biblioteki, Muzeum Historycznego; • informacje rozpowszechniane przez organizacje, w tym Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku, Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku.
8	Rozwój środowiskowych form pomocy osobom starszym, z niepełnosprawnością i chorującym oraz ich rodzinom, takich jak usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne i całodobowe, system teleopieki, opieka wytchnieniowa oraz pomoc sąsiedzka, w celu jak najdłuższego utrzymania osób zależnych w środowisku zamieszkania

	2023 r. • realizacja programu Opieka 75+ (41 osób); • realizacja zadań własnych w formie usług opiekuńczych (123 osoby), w tym 13 ze specjalistycznych usług opiekuńczych, • realizacja zadań w ramach zadań zleconych w formie ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystało 42 osoby; • realizacja programu „Opieka wytchnieniowa” dla jednostek samorządu terytorialnego – edycja 2024 – usługi realizowała Fundacja „Kocham Jaśka”; • realizacja Programu "Korpus Wsparcia Seniorów" na rok 2023 - moduł I (70 osób); • realizacja Programu "Korpus Wsparcia Seniorów" na rok 2023- moduł II teleopieka (77 osób);
9	Rozwój bazy i zasobów placówki rehabilitacyjnych, punktów zaopatrzenia i wypożyczania sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością i przewlekle chorującym. 2023 r. • zawarto 114 umów na wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego (MOPS); • wypożyczano m.in. łóżka rehabilitacyjne, kule łokciowe, wózki inwalidzkie, materace przeciwoślizgowe , balkoniki ortopedyczne i in.
10	Rozwój instytucjonalnych form opieki i wsparcia (w tym całodobowych) dla osób w podeszłym wieku, osób z niepełnosprawnością i przewlekle chorujących, zapewniających pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, a także stymulujących intelektualną, psychiczną i fizyczną sprawność. 2023 r. • Środowiskowy Domy Samopomocy w Ełku, który powstał w 2023 roku w wyniku włączenia Środowiskowego Domu Samopomocy „Pod Kasztanami” w Ełku w strukturę Środowiskowego Domu Samopomocy Lawendowy Zakątek w Ełku (96 uczestników, w tym 10 uczestników korzystających z pobytu całodobowego); • Środowiskowy Dom Samopomocy dla dzieci funkcjonujący w strukturze domu pomocy społecznej „Tęczowy Dom”; • Klub Seniora Senior +; • 2 mieszkania chronione funkcjonujące w zasobach Gminy Miasta Ełku; • 1 mieszkanie treningowe funkcjonujące w zasobach Powiatu Ełckiego; • na terenie miasta funkcjonują 2 domy pomocy społecznej. MOPS w Ełku kieruje osoby do „Tęczowego Domu” prowadzonego na zlecenie powiatu ełckiego i za 10 osób w 2023 r. ponosił odpłatność; • miasto Ełk kierowało osoby z terenu miasta także do domów pomocy społecznej zlokalizowanych poza terenem Ełku. Łącznie Gmina miasto Ełk ponosiła odpłatność za 142 osoby; w 2023 r. w domach pomocy społecznej umieszczono 23 osoby, 15 mieszkańców domów

	pomocy społecznej zakończyło pobyt (w tym 12 osób z powodu zgonu).
11	Zwiększenie oferty wsparcia dla osób chorujących psychicznie, w tym dzieci, a także osób z zaburzeniami psychicznymi i innymi dysfunkcjami (np. porażenie mózgowe, Zespół Aspergera, ADHD) poprzez tworzenie i rozwój instytucjonalnych form wsparcia, usługi opiekuńcze, projekty socjalne itd. 2023 r. • realizacja przez MOPS programu Opieka 75+; • realizacja Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej usługi asystenta realizowane były we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Humanitarnej im św. Łazarza w Ełku; • Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem Impuls w Ełku – Trening Umiejętności Społecznych (40 h), psycholog, hipoterapia, integracja sensoryczna. • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku – zatrudniony w schronisku lekarz psychiatra świadczył specjalistyczną pomoc medyczną z zakresu zaburzeń psychicznych (58 h). • realizacja zadań w ramach zadań zleconych w formie ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystało 42 osoby (w tym 3 dzieci);
12	Poprawa dostępu do profesjonalnej opieki medycznej, m.in. poprzez działania na rzecz zwiększania liczby lekarzy specjalistów, pielęgniarek i położnych, utworzenia oddziału opieki paliatywnej oraz hospicjum oraz stacjonarnej opieki długoterminowej w formie ZPO i ZOL na bazie „Pro-Medica” w Ełku Sp. z o. o. 2023 r. • na terenie miasta funkcjonował 1 podmiot leczniczy zarządzany przez miasto - „Pro - Medica” w Ełku Sp. z o.o. Liczba pacjentek i pacjentów w 2023 r. wynosiła 49 569 (+1 346), a liczba udzielonych świadczeń zdrowotnych 227 686 (-77 247), w tym leczenie stacjonarne 9 406, leczenie ambulatoryjne 147 447, diagnostyka medyczna 70 833. W Ełku w 2023 r. działało 21 aptek. • w roku 2020 na jednej z Uczelni Wyższych w Ełku powstał kierunek studiów pielęgniarstwo, w roku 2023 po raz pierwszy 25 absolwentów otrzymało dyplom w zawodzie.

Priorytet 3. Zagrożenie ubóstwem, biernością zawodową i bezdomnością

Cel strategiczny 3. Zmniejszenie skali zagrożenia mieszkańców wykluczeniem społecznym związanym z ubóstwem, biernością zawodową i bezdomnością

Cele szczegółowe:

3.1	Zapewnienie dostępu osób i rodzin do podstawowych dóbr i zasobów.
3.2	Wzrost kompetencji sprzyjających aktywności, samodzielności i zaradności życiowej.
3.3	Kreowanie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.
3.4	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkaniowego.

Wskaźniki realizacji działań:

–	Liczba osób, które ukończyły zajęcia reintegracji społeczno-zawodowej Liczba uczestników zajęć usamodzielnionych ekonomicznie	43 osoby 16 osób
–	Liczba zawartych kontraktów socjalnych Liczba kontraktów zakończonych wypełnieniem zobowiązań przez osobę wspieraną	150 zawartych kontraktów 65 zakończone kontrakty
–	Liczba mieszkań chronionych w zasobach miasta Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych Liczba osób korzystających	2 mieszkania 8 miejsc 3 osób korzystających
–	Liczba osób przebywających w schroniskach dla bezdomnych.	55 osób

Kierunki działań:

1	Udzielanie wsparcia finansowego oraz świadczeń w naturze rodzinom i osobom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w szczególności niezaradnym życiowo z powodu niepełnosprawności fizycznej i/lub intelektualnej, rodzinom wielodzietnym i niepełnym, a także dotkniętym zdarzeniami losowymi, klęskami żywiołowymi lub ekologicznymi. 2023 r. - wparciem MOPS objęto: 516 rodzin z uwagi na niepełnosprawność; 108 rodzin ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa, w tym 82 ze względu na potrzebę ochrony wielodzietności; 70 rodzin niepełnych i 33 rodziny wielodzietne ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych; - nie udzielano pomocy ze względu na zdarzenie losowe; 522 osoby, w tym 386 dzieci objęto wieloletnim programem „Posiłek w szkole i w domu”(MOPS); - Ze świadczeń rodzinnych skorzystało: - z zasiłków rodzinnych 915 rodzin (-261), otrzymując to świadczenie na 2 016 dzieci, - z zasiłków pielęgnacyjnych 1 220 osób niepełnosprawnych, - ze świadczeń pielęgnacyjnych opiekunowie 349 osób niepełnosprawnych, - ze specjalnego zasiłku opiekuńczego opiekun 1 osoby niepełnosprawnej, - ze świadczenia rodzicielskiego 218 rodzin, otrzymując to świadczenie na 227 dzieci, - z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka 199 rodzin, otrzymując to świadczenie na 206 dzieci, - jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, o którym mowa w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wypłacono 6 rodzinom na 7 dzieci; - na dzień 1 stycznia 2023 r. zasiłki rodzinne na dzieci otrzymywało 694 rodziny, natomiast na dzień 31 grudnia 2023 r. zasiłki rodzinne otrzymywały 541 rodziny.
---	--

	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny wynosiła na początku roku 1 510, a na koniec roku 1 183; • w ECRS STAJNIA mieści się Ośrodek Interwencji Kryzysowej (12 miejsc noclegowych) - w 2023 r. nie były umieszczone osoby w związku z przemocą. Prowadzono natomiast w ramach działań profilaktycznych i pomocowych podnoszących kompetencje społeczne i rodzicielskie warsztaty weekendowe „Akadema Rodzica” - 12 osób skorzystało z pobytu całodobowego w Ośrodku; • w 2023 r. udzielano wsparcia i pomocy obywatelom w związku z konfliktem zbrojnym, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., m.in. poprzez: prowadzenie zajęć z nauki języka polskiego, prowadzenie warsztatów manualno-integracyjnych, udzielanie pomocy prawnej, zapewnienie posiłków w szkole i przedszkolu dla dzieci obywateli Ukrainy, udzielanie jednorazowych świadczeń pieniężnych w wysokości 300 zł na osobę z przeznaczeniem na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłat mieszkaniowych (złożono 144 wnioski - 179 osób), świadczenie usług opiekuńczych, udzielanie pomocy i wsparcia psychologiczno - terapeutycznego i socjalnego; • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku - schronisko udzieliło pomocy w formie wydanych posiłków i paczek żywnościowych osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
2	Organizowanie zbiórek żywności, odzieży i innych podstawowych dóbr z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących rodzin.
3	Rozwój bazy noclegowej dla osób bezdomnych oraz udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobom lub rodzinom tego pozbawionym. 2023 r. • 59 osobom bezdomnym udzielono zasiłku celowego, a 117 osobom zasiłku stałego; • w Ełku funkcjonuje 1 ogrzewalnia i 2 schroniska dla osób bezdomnych prowadzone w ramach powierzenia zadania organizacjom pozarządowym, zapewnienie schronienia w formie schroniska z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni realizowane jest na podstawie umowy zawartej z organizacją świadczącą tę formę wsparcia: ○ Schronisko MONAR udzieliło wsparcia 76 osobom będącym w kryzysie bezdomności. W ramach kompleksowej pomocy mieszkańcy schroniska korzystali ze wsparcia zatrudnionych w schronisku: dwóch asystentów osoby bezdomnej, psychologa/instruktora ds. uzależnień, lekarza psychiatry/seksuologa, specjalistów terapii uzależnień, adwokata, pracownika socjalnego; ○ Schronisko im. św. Ojca Pio prowadzone przez Caritas Diecezji Ełckiej udzieliło wsparcia 60 osobom będącym w kryzysie bezdomności; ○ Ogrzewalnia prowadzona przez Caritas Diecezji Ełckiej (97 osób); • pracownicy Ośrodka w schroniskach Caritas Diecezji Ełckiej oraz Stowarzyszenia MONAR Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku przeprowadzili łącznie 190 rodzinnych wywiadów środowiskowych.
4	Działania informacyjne skierowane do osób bezdomnych o miejscach, w których mogą otrzymać pomoc.

	2023 r. - informacje o możliwości schronienia dostępne były w schronisku, ośrodkach pomocy społecznej oraz w sieci – na profilu społecznościowym schroniska MONAR Ełk, a także na stronie internetowej Stowarzyszenia MONAR; - Straż Miejska w Ełku – w trakcie interwencji z osobami bezdomnymi informowano o miejscach noclegowych i warunkach jakie dane osoby muszą spełniać, żeby móc z tej pomocy skorzystać.
5	Wspieranie mieszkańców przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w zakresie rozwiązywania problemów socjalno-bytowych, a także nabywania umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. 2023 r. 1 269 rodzin (2 296 osób) zostało objętych pracą socjalną; 106 rodzin objętych zostało wsparciem asystenta rodziny, w których było 204 dzieci (MOPS); 6 zatrudnionych asystentów rodziny (MOPS); - Konsultacje indywidualne oraz warsztaty, w tym z elementami szkoły dla rodziców prowadzone przez asystentów rodziny w ramach Ełckiego Klubu Rodzica (13 osób); - projekt socjalny skierowany do osób bezdomnych realizowany przez pracowników socjalnych „na PRZECIW bezdomności” (10 osób).
6	Organizacja kursów, szkoleń i warsztatów, służących rozwijaniu i pomnażaniu kapitału życiowego osób niezbędnego do poprawnego pełnienia ról rodzinnych, społecznych i zawodowych. 2023 r. - Stowarzyszenie MONAR – schronisko zrealizowało 3 projekty, w których podopieczni uczestniczyli w działaniach związanych m.in z profilaktyką uzależnień, aktywizacją i przywracaniem ról społecznych.; - projekty socjalne realizowane przez pracowników socjalnych MOPS, w których udział brały osoby m.in. bezdomne, bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym; - MOPS/ECRS- „Akademia Rodzica” warsztaty podnoszące kompetencje społeczne i rodzicielskie - skorzystało 12 osób .
7	Realizacja programów i projektów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w szczególności z grup defaworyzowanych, uwzględniających m.in. wsparcie doradców zawodowych i pośredników pracy; szkolenia i kursy zawodowe; staże, praktyki i subsydiowane formy zatrudnienia oraz wsparcie finansowe w postaci dotacji, pożyczek i poręczeń dla osób podejmujących samozatrudnienie w formie jednoosobowej działalności gospodarczej albo spółdzielni socjalnej. 2023 r. aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Integracji Społecznej; na terenie Ełku funkcjonują dwa Centra.

8	Zwiększanie dostępności zatrudnienia socjalnego dla osób wykluczonych społecznie (w szczególności osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, opuszczających zakłady karne), realizowanego m.in. w formie zajęć reintegracji społeczno-zawodowej lub zatrudnienia wspieranego. 2023 r. • 115 osób skierowano do uczestnictwa w programie reintegracji społecznej i zawodowej w centrach integracji społecznej - MOPS; • na podstawie zawartego porozumienia pomiędzy Starostą Ełckim, a Gminą Miastem Ełk 23 osoby bezrobotne, w tym 12 mężczyzn i 11 kobiet, uczestniczyło w pracach społecznie użytecznych w okresie od 1 marca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.
	Rozwój usług opieki nad dziećmi do 6 roku życia w różnych formach (np. żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie, przedszkola i punkty przedszkolne), jako instrumentu ułatwiającego godzenie obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych, zwłaszcza dla kobiet mających trudności z powrotem lub wejściem na rynek pracy w związku z urodzeniem i wychowaniem dziecka. 2023 r. • funkcjonowało 7 przedszkoli publicznych, w tym 3 przedszkola z oddziałami integracyjnymi, funkcjonowały również 4 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych; • do przedszkoli uczęszczało 1 685 dzieci, do oddziałów przedszkolnych 94; • funkcjonowały placówki przedszkolne niepubliczne (14 przedszkoli oraz 2 punkty przedszkolne); • prowadzono 2 żłobki publiczne (243 miejsca); • funkcjonowało 6 żłobków prywatnych, w tym 1 klub dziecięcy oraz 1 dzienny opiekun, które na koniec 2023 roku miały łącznie 445 miejsc.
10	Wspieranie rozwoju różnych form mieszkalnictwa chronionego (np. mieszkania treningowe, wspierane, rówieśnicze, terapeutyczne) i budownictwa społecznego. 2023 r. • 2 mieszkania chronione będące w zasobach MOPS, przeznaczone dla 8 osób; • inwestycja polegająca na budowie budynku mieszkalnego przy ul. Kolejowej w Ełku (budynek A). Powstanie w nim 36 nowych lokali mieszkalnych, powiększając tym samym zasób mieszkaniowy miasta; • PCPR w Ełku – mieszkanie chronione treningowe dla usamodzielniających się wychowanków z różnych form pieczy zastępczej.
11	Prowadzenie działań w zakresie prewencji przed utratą mieszkania, eksmisją i bezdomnością. 2023 r. • rozpowszechniano informacje o miejscach udzielenia wsparcia osobom bezdomnym (Stowarzyszenie MONAR, MOPS, Straż Miejska); • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku

	- we współpracy z innymi jednostkami udzielano pomocy w formie wsparcia merytorycznego oraz rzeczowego w przeciwdziałaniu ubóstwa oraz bezdomności.
12	Realizacja kompleksowych działań wspierających powrót do naturalnego życia społecznego osób z niego wyizolowanych, zwłaszcza osób doświadczających trudności w przystosowaniu się po długotrwałym pobycie w zakładzie karnym oraz osób bezdomnych. 2023 r. • udzielono pomocy 24 osobom opuszczającym zakłady karne, 22 osoby powróciło do domu/środowiska (MOPS); • 136 osobom bezdomnym udzielono schronienia w schroniskach: Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku oraz Schronisko im. św. Ojca Pio w Ełku prowadzone przez Caritas Diecezji Ełckiej (w tym 51 osobom z terenu miasta Ełku) oraz 97 osobom w ogrzewalni. Podopieczni schronisk otrzymali wsparcie od specjalistycznej kadry w tym terapeutów, pracowników socjalnych oraz opiekunów. Realizowane były indywidualne i grupowe procesy terapeutyczne. Zorganizowano liczne inicjatywy własne, spotkania oraz wyjazdy, które obejmowały działania aktywizacyjne, edukacyjne i integracyjne. Pomoc medyczna i prawną zapewnił lekarz psychiatra oraz adwokat.
13	Organizowanie działań wspierających usamodzielnianie osób bezdomnych poprzez realizację indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, kontraktów socjalnych we współpracy ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym. 2023 r. • Stowarzyszenie MONAR – Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku - działania wspierające osoby w kryzysie bezdomności: terapia grupowa oraz indywidualna, pomoc adwokata w wyprostowaniu spraw sądowych, pomoc pracownika socjalnego i asystenta osoby bezdomnej w sprawach urzędowych, zadbanie o zdrowie, zapisanie do lekarza bądź innych specjalistów oraz podjęcia ewentualnego leczenia, zadbanie o zdrowie psychiczne – kontakt z lekarzem psychiatrą, rejestracja w PUP, rozmowy, wsparcie, wysłuchanie, łamanie stereotypów poprzez integrację ze społecznością lokalną. oraz wiele innych działań prowadzących do poprawienia sytuacji osób w kryzysie bezdomności, zwiększenia samodzielności i powrotu do społeczeństwa.
14	Ścisła współpraca z podmiotami leczniczymi prowadzącymi całodobową opiekę zdrowotną w każdej formie w celu identyfikacji i szybkiego rozwiązywania problemów związanych z funkcjonowaniem po opuszczeniu szpitala, ZPO/ZOL. 2023 r. • wydano 108 decyzji, w których potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (MOPS).

Priorytet 4. Świadomość, rozwój i bezpieczeństwo społeczności lokalnej

Cel strategiczny 4. Kreowanie warunków rozwoju świadomej i zaangażowanej społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

4.1.	Wzrost poziomu aktywności i świadomości społecznej w różnych dziedzinach życia.
4.2	Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych i prewencyjnych w zakresie dysfunkcji społecznych, w tym uzależnień i przemocy.
4.3	Wsparcie oddolnej aktywności na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i rozwiązywania problemów społecznych.
4.4	Wzrost poziomu partycypacji obywatelskiej mieszkańców.

Wskaźniki realizacji działań:

1)	Liczba umów z organizacjami pozarządowymi zrealizowanych w ramach inicjatywy lokalnej Kwota umów	4 umowy 180 724 zł, w tym 150 000 zł dotacji w 2023 r.
2)	Liczba zrealizowanych przez organizacje zadań publicznych Kwota zrealizowanych zadań	205 zadań 4 129 906 zł dotacji (w tym realizacja programu opieki wychowawczej oraz asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej)
3)	Liczba projektów zrealizowanych w ramach programu regrantowego Kwota zrealizowanych projektów	0 projektów 0,00 zł
4)	Liczba konsultacji społecznych Liczba uczestników	9 konsultacji

Kierunki działań:

1	Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych, w szczególności w zakresie: – zdrowia, w tym profilaktyki chorób (np. nowotworowych, układu krążenia, cukrzycy), profilaktyki stomatologicznej, zdrowego stylu życia, właściwego odżywiania się, dbałości o higienę i kulturę fizyczną; zapobieganie otyłości, cukrzycy, szczepień ochronnych, – specyficznych potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnością i przewlekle chorujących; – uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, innych zachowań ryzykownych, przemocy w rodzinie oraz zachowań agresywnych; – bezpieczeństwa publicznego, w tym: umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, nowych form zagrożeń takich jak np. cyberprzestępczość,
---	--

	a także konsekwencji wynikających z łamania przepisów prawa; – wiedzy ekonomicznej, w tym gospodarowania budżetem domowym, zawierania umów kupna-sprzedaży, praw konsumenckich, zakładania lokat oszczędnościowych, zaciągania pożyczek i kredytów. 2023 r. • Fred goes net, - CANDIS, Program Wzmacniania Rodzin, Spójrz inaczej, Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej (informacje Wydziału Polityki Społecznej UM w Ełku); • działania KPP w Ełku – policjanci włączyli się w działania informacyjno-edukacyjne.
2	Organizacja lub udział w ogólnokrajowych/regionalnych kampaniach społecznych na temat problemu nadużywania substancji psychoaktywnych oraz innych form uzależnień, adresowanych do wybranych grup (np. kobiety w ciąży, młodzież) oraz do ogółu społeczeństwa, chorób cywilizacyjnych i ich skutków-cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, otyłość. 2023 r. • akcje, programy i działania profilaktyczne organizowane przez szkoły i przedszkola w zakresie zdrowego żywienia, profilaktyki uzależnień i in.; • Kampania „Pomarańczowa Wstążka”, „Biała Wstążka”
3	Upowszechnianie informacji z wykorzystaniem mediów, materiałów drukowanych oraz bezpośrednich spotkań mieszkańców ze specjalistami na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny. 2023 r. • rozpowszechnianie informacji w postaci ulotek i broszur; • przekazywanie informacji przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i inne osoby; • działalność informacyjna prowadzona przez instytucje i organizacje w ramach ich działalności; • działania informacyjne realizowane w ramach projektów i inicjatyw.
4	Współpraca merytoryczna i finansowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, służąca poprawie dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz zaangażowaniu obywateli w rozwój lokalny. 2023 r. • według danych GUS w Ełku zarejestrowanych było 219 stowarzyszeń i organizacji społecznych, a także 13 spółdzielni i 43 fundacje; • przeprowadzono 12 konkursów ofert, w ramach których złożono 176 ofert. Na podstawie dokonanych ocen rozdzielono 200 dotacji o łącznej wartości 4 137 937 zł; • zrealizowano 4 zadania publiczne w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców; organizacje pozarządowe realizowały zadania publiczne m.in. w obszarze sportu, polityki społecznej, profilaktyki, wypoczynku letniego i zimowego, ekologii,

	bezpieczeństwa publicznego, kultury, oświaty oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.
5	Prowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami, w formie m.in. spotkań otwartych, debat, warsztatów obywatelskich, badań ankietowych, przy podejmowaniu przez władze miasta decyzji w sprawach ważnych dla społeczności, w sposób stwarzający warunki do powszechnego uczestnictwa osób fizycznych i organizacji pozarządowych. 2023 r. • przeprowadzono 9 procesów konsultacyjnych, z wykorzystaniem takich form jak spotkania otwarte, ankiety internetowe, dyżury konsultacyjnej; • przedmiotem konsultacji były: ○ projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ełku 2030; ○ projekt uchwały Rady Miasta Ełku w sprawie Komitetu Rewitalizacji; ○ projekt uchwały Rady Miasta Ełku w sprawie „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miasta Ełku w 2023 roku”; ○ projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ełku; ○ projekt aktualizacji Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ełku 2030; ○ projekt uchwały Rady Miasta Ełku w sprawie przyjęcia Ełckiego Programu Współpracy; ○ projekt uchwały Rady Miasta Ełku w sprawie ełckiego budżetu obywatelskiego; ○ rozwiązania w zakresie dostępności zastosowane w projekcie „Rozwój zrównoważonego transportu zbiorowego MOF Ełku oraz rozbudowa sieci dróg rowerowych na terenie miasta Ełk – etap I”; ○ projekt Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Ełk do 2030 roku. • Do Urzędu Miasta Ełku w 2023 r. wpłynęło 146 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Dotyczyły one zakresu informacji związanej z pracą praktycznie wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Ełku, z czego spora część (29 wniosków) odnosiła się do opieki nad bezdomnymi zwierzętami na terenie miasta. • w Centralnym Rejestrze Skarg, Wniosków i Petycji Urzędu Miasta Ełku zarejestrowano 3 skargi w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Jedna skarga została cofnięta, dwie uznano za bezzasadne.
6	Realizacja działań o charakter regrantingowym, służącym wsparciu inicjatyw ważnych dla społeczności miasta. 2023 r. • Nie realizowano działań o charakterze regrantingowym.
7	Działania na rzecz organizowania społeczności lokalnej poprzez środowiskową pracę socjalną, animację społeczną, streetworking, wspieranie grup nieformalnych i zorganizowanych form aktywności mieszkańców.

	2023 r. • realizacja projektów socjalnych przez pracowników socjalnych i asystentów rodzin (MOPS); • streetworking w ramach projektów.
--	--

6. Wnioski i rekomendacje

Strategia wskazuje przede wszystkim kierunki działań w sferze poprawy warunków życia i funkcjonowania mieszkańców miasta. Analizując dane i informacje przekazane przez poszczególne podmioty uczestniczące w realizacji zadań strategicznych można stwierdzić, że większość założonych kierunków działań zostało zrealizowanych lub są w trakcie realizacji. Wskazują na to wskaźniki realizacji działań poszczególnych celów strategicznych Strategii, tj.:

- **Priorytet 1. Funkcjonowanie rodzin** – w 2023 roku łącznie objęto pomocą społeczną 594 rodziny z dziećmi, w tym 2 402 osoby w tych rodzinach. Pracą socjalną ogółem objęto 1269 rodzin (2296 osób w rodzinach). Na terenie miasta funkcjonowało 6 placówek wsparcia dziennego. W pieczy zastępczej przebywało 197 dzieci, natomiast 12 dzieci powróciło do rodzin naturalnych.
- **Priorytet 2. Włączenie społeczne osób starszych, osób z niepełnosprawnością i długotrwale lub ciężko chorych** – jedną z najliczniejszych grup wspieranych w ramach pomocy społecznej są rodziny emerytów i rencistów. W 2023 roku było to 642 rodzin, w których funkcjonowały 829 osób. Usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania objęto 122 osoby, natomiast usługami specjalistycznymi 42 osób z zaburzeniami psychicznymi. Zasiłek stały z pomocy społecznej otrzymywało 224 osób, natomiast zasiłek okresowy z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności – 116 osób.
- **Priorytet 3. Zagrożenie ubóstwem, biernością zawodową i bezdomnością** – w 2023 roku 43 osoby ukończyły program reintegracji społeczno-zawodowej, z czego 16 osób usamodzielniało się ekonomicznie. Łącznie osób objętych kontraktem socjalnym było 150 osób, z czego 65 zostały zakończone wypełnieniem zobowiązań. W 2023 roku w schroniskach dla bezdomnych przebywały 51 osób posiadających ostatnie zameldowanie na pobyt stały w mieście Ełku.
- **Priorytet 4. Świadomość, rozwój i bezpieczeństwo społeczności lokalnej** – organizacje zrealizowały 205 zadań publicznych, na które przeznaczono 4 129 906 zł dotacji z samorządu miasta Ełku. W 2023 roku nie realizowano projektów w ramach programu regrantowego.

Rok 2023, jest tym w którym opracowywany został niniejszy raport to również rok, w którym opracowywana będzie strategia rozwiązywania problemów społecznych obowiązująca na kolejne lata od 2024 roku. Warto w niej uwzględnić rekomendacje zawarte w niniejszym raporcie, wskazujące w szczególności na:

- potrzebę kontynuacji celów i kierunków działań podjętych w ramach Strategii od 2019 roku;
- uwzględnienie zmian w strukturze Strategii, wynikających z nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, w tym konieczność ujęcia w dokumencie analizy zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych na terenie miasta oraz określenia zadań publicznych i usług społecznych, które będą zlecane tym podmiotom do realizacji;
- aktualizację uwarunkowań prawnych i programowych, w tym kluczowych z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej strategii na poziomie krajowym i wojewódzkim;
- zaakcentowanie aktualnych trendów w polityce społecznej, w tym deinstytucjonalizacji oraz dążenia do utworzenia podmiotu koordynującego usługi społeczne w gminie, tj. centrum usług społecznych;

- uwzględnienie dynamicznych uwarunkowań i procesów społeczno-gospodarczych, w tym długoterminowych skutków epidemii oraz wojny w Ukrainie, a także rosnącej skali problemów związanych z zaburzeniami psychicznymi, zagrożeniem samobójstwami szczególnie wśród młodzieży oraz uzależnieniami od komputerów, internetu, gier, substancji psychoaktywnych;
- zwiększenie znaczenia form indywidualnych, wspierających osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i inne w trudnej sytuacji – w tym zakresie należy rozwijać formy wsparcia takie jak asystenci osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, poradnictwo specjalistyczne i inne, w tym świadczone w miejscu zamieszkania odbiorcy usługi;
- współpracę między instytucjami i organizacjami, dążenie do nawiązywania partnerstw służących wzmocnieniu potencjału i efektywności świadczonych usług;
- zwiększania udziału organizacji pozarządowych w procesie realizacji usług społecznych, tym poprzez m.in. wykorzystywanie w większym stopniu innych niż dotacje trybów realizacji zadań publicznych przez organizacje, np. zamówień publicznych z klauzulami społecznymi, procedura zamówień publicznych do progów określonych w ustawie – prawo zamówień publicznych, zwiększenie stosowania umów wieloletnich w realizacji zadań z zakresu polityki społecznej, włączanie organizacji w proces określania warunków realizacji zadań publicznych, a także zwiększenie finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej.